

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya i Królestwo Polskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 30. kwietnia. Podług wiadomości telegraficznej z Wiednia było wczoraj na cześć otwarcia rady stanu uroczyste nabożeństwo, na którym byli obecni Ich Ces. MM. Arcyksiążęta, pp. członkowie obudwu wysokich izb rady stanu, pp. ministrowie, wysokie władze i liczna publiczność. Batalion c. k. załogi wojskowej stał w parady przed kościołem. Po godzinie 12tej nastąpiło otwarcie obudwu wysokich izb. Po przedstawieniu pawa prezydenta i przemowie wstępnej wzniosło wysokie zgromadzenie trzykrotny okrzyk na cześć Jego c. k. Apost. Mości, a potem nastąpiło ślubowanie pp. członków i uroczyste doreczenie dyplomu z 20. października i ustawy zasadniczej z 26. lutego. We środę otworzy Jego c. k. Apost. Mość uroczyste sesyę w sali ceremonialnej burgu.

Wiedeń, 27. kwietnia. Dnia dzisiejszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXI. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 48. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 18. kwietnia 1861, względem terminu, kiedy Monte veneto rozpoczyna swoją funkcyę.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. Powrót Jej Mości Cesarzowej zapowiedziany. — Organizacya ministerium handlu. — Doniesienia z Węgier.)

Wiedeń, 27go kwietnia. Jego Ces. Mość raczył wczoraj w południe zaszczyścić odwiedzinami swemi nowy dom zaopatrzenia mieszczan. U wniścia do zakładu przyjmowali Jego Ces. Mość przy odgłosie dzwonów Jego Exceleneya szef Namiestnictwa, prezydent-senior i obadwaj wiceprezydenci rady gminnej, wiceburmistrz magistratu i komisya ekonomiczna szpitalu miejskiego, poczem Najjaś. Pan zwiedzał kaplicę i wszystkie komnaty. W ciągu tego przemówił Jego Ces. Mość kilka uprzejmych słów do ubogich, i wyszedł z zakładu z wyrazem najtaskawszego uznania.

— Najjaśniejsza Pani wsiada na okręt w Funchal dnia 28go kwietnia, i ma przybyć na 18. maja do Tryestu.

— Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z 19. kwietnia b. r. raczył zezwolić na organizacyę nowo kreowanego ministerium handlu, i przeznaczył zarazem na radców ministerjalnych tegoż ministerium: *Franciszka Blumfeld*, radcę ministerjalnego w byłem ministerium handlu, przemysłu i budowy publicznych, *Karola Weis*, radcę ministerjalnego w ministerium skarbu, *Wojciecha Schmid*, radcę ministerjalnego i byłego dyrektora południowej kolei żelaznej, i *Dra Henryka Wilhelmu Pabst*, radcę sekcyjnego i dyrektora szkoły agronomicznej w węgierskim Altenburgu z jednoczesnem mianowaniem go radcą ministerjalnym; na radców sekcyjnych: *Dra Wincentego Maty* i *Adolfa Parmentier*, radców sekcyjnych byłego ministerium handlu, przemysłu i budowy publicznych; a nareszcie na sekretarzy ministerjalnych: *Dra Ferdynanda Schwars*, sekretarza ministerjalnego w byłem ministerium handlu, przemysłu i budowy publicznych, *Wilhelma Heger*, sekretarza ministerjalnego w ministerium skarbu, *Józefa barona Buschmann*, *Dra Edwarda Falb* i *Jana Pfeiffer*, ministerjalnych sekretarzy w byłem ministerium handlu, przemysłu i budowy publicznych, *Mateusza Michelitsch*, kwieskowanego sekretarza gubernialnego i prezydyalnego, i *Edwarda Klingler*, sekretarza namiestnictwa.

— Według rozporządzenia urzędowego rozpocznie ustanowione napowrót gubernium krajowe Siedmiogrodzkie z miejscem siedziby w Klausenburgu czynności swoje dnia 24. kwietnia 1861, a c. k. Namiestnictwo i c. k. dyrekeya funduszów indemnizacyjnych zostaje zwinietą z dniem 23. kwietnia b. r., i w tym dniu zamknie swój protokół podawczy.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Sprawa San Domingo.)

Madryt, 19. kwietnia. Książę Montpensier był do dziś zatrzymany w Hiszpanii dla słabości księżny. Księżna powróci do Sewilli, a książę odjedzie jutro do Falmouth.

— Rząd hiszpański nie ogłosił jeszcze swej uchwały co do anexyi republiki San Domingo. *Espana* oświadcza się przeciw temu wcieleniu, i sądzi, że rozszerzenie posiadłości amerykańskich nie jest w interesie Hiszpanii; protektorat, który nie pociąga za sobą niedogodności posiadania, może przynieść tak dla Hiszpanii, jak dla republiki San Domingo jedynie możliwe, obecnie pożądane korzyści.

Z **Madrytu** telegrafują z 23. kwietnia. Najjaśniejsza Cesarzowa austryacka oczekiwana temi dniami w Kadycie.

Anglia.

(Budżet. — Sprawa syryjska. — Owarowanie brzegów Tamizy.)

London, 24. kwietnia. *Times* pisze w artykule *City*: „Choć budżet w ogóle wypadł pomyślniej, niż się spodziewano, był przecież dzisiaj rano w *City* bardzo zimno przyjęty. Wielka część handlowego stanu jest bardzo nieprzyjemnie dotknięta tem, że wykazanej przewyżki nie użyto na zmniejszenie cła od herbaty i wyrównania cła od cukru.“

— Rząd ogłosił część korespondencyi odnoszącej się do Syryi. W liście angielskiego komisarza lorda Dufferina z 24. lutego 1861 czytamy: „Za przybyciem do tego kraju zostawałem pod wrażeniem tych naturalnych uczuć oburzenia, ożywiających każdego, kto słyisał o strasznych okrucieństwach, jakich się dopuścili Druzowie na chrześcianach, i spodziewałem się z pewnością, że mająca się przeze mnie rozpocząć inkwizycya potwierdzi pierwsze moje wrażenia. Jestem teraz w stanie nie obawiając się sprzeciwienia utrzymywać, że lubo zbrodnicze były excesa, do których Druzowie później unieść się dali, pierwotna prowokacya wyszła od chrześcian.“

— Według korespondencyi londyńskiej w *Leeds Mercury* już od dwóch miesięcy pracują przy Hore (uście Tamizy) nad fortyfikacyami, które już są prawie na ukończeniu, i za kilka dni będą zaopatrzone w armaty. Będą tu użyte stoluntowe działa Armstronga. Korespondent mówi, że forty dlatego tak szybko ukończone zostały, iż je zakładano podług metody Todlebens. Ma ich być po obu brzegach daleko więcej, aniżeli się przejeżdżający spodziewać może. Tamiza ma być tak mocno ufortyfikowana, że żaden admirał nie powazyłby się dziś naśladować De Ruytera, chociażby cała angielska flota wojenna krążyła po spokojnym oceanie.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Rozprawy w izbie prawodawczej. — Nota w Monitorze.)

Paryż, 24. kwietnia. Książę Napoleon miał upraszać Cesarza, by mu poruczył komendę nad jedną z dywizyi przeznaczonych do obozu pod Chalons.

— Słychać, że w oznaczony termin ustąpią wojska francuskie z Syryi, ale Francya złoży na Anglię wszelką odpowiedzialność za skutki, jakie z tego wynikną.

— *Patrie* pisze: „Pewien dziennik zagraniczny donosi, że na mocy nowej konwencyi zawartej między Francją i Piemontem ustąpią wojska francuskie z państwa kościelnego, a Rzym zajmą Piemontanie z warunkiem, żeży przez jakiś czas jeszcze zachowali dzisiejszy stan rzeczy. Możemy zapewnić, że wiadomość ta jest *cale niedokładna*.“

— Ostatnie wiadomości z San Domingo donoszą podług podania w *Pays*, że część wyspy chce się przyłączyć do Hiszpanii, a część do Francyi. Ważność tego terytorium nie jest dostatecznie znana; dość przypomnąć, że San Domingo przed odłączeniem się przynosiło Francyi przeszło 160 milionów.

— Podczas dyskusyi w ciele prawodawczem nad wnioskiem do ustawy, który dodatki do gazet, jak dalece zawierają sprawozdania izb, uwalnia od opłaty portoryi pocztowej i stemplu, przemawiał pan Ollivier za zmniejszeniem stemplu od gazet w ogóle. Gazety utrzymują się obecnie we Francyi tylko z anonsów; przy cenie abonamentu 54 franków, muszą płacić rządowi 36 fr.; przeto pozostanie tylko 18 fr. na koszt administracyi, redakcyi i druku. Następstwem tego jest, że dziennik dzieli się na 2 części, z których większa przeznaczona jest na sprawy przemysłowe. W takich stosunkach polecamy gazetom, ażeby sprawozdania izb ogłaszały w osobnych dodatkach, które mają być uwolnione od danin, nie zważając na to, że to wywołuje nowe, wielkie koszta. Komisarz rządowy utrzymywał, że terażniejsza koncesya jest już nadzwyczaj wielka. Wniosek do ustawy przyjęto w końcu 221 głosami.

— Poseł syamski, który wkrótce do Paryża przybędzie, wiezie z sobą 20 młodych Syamitów, którzy pozostaną w Paryżu dłu-

szy czas na naukach. Mniemają, że zniesienie paszportów pomiędzy Francją a Belgią nastąpi bezpośrednio po podpisaniu francusko-belgijskiego traktatu handlowego.

— *Pays* wyznaje otwarcie, że nota *Monitora* o wypadkach warszawskich wynika z obawy, aby nie zerwać przyjaznych stosunków z Rosją: „Widocznym jest, są słowa tego dziennika, że agitacja rewolucyjna w tych częściach Polski, które są pod rządem rosyjskim, austriackim i pruskim, zmusiłaby te rządy do ścisłego przymierza, aby utrzymać władzę swą w tych prowincjach, a zatem do aliansu przeciw Francji, czemu zapobiegł jak potąd rząd francuski jedynie umiarkowaniem i lojalnością swego postępowania. W ostatecznej konsekwencji pozostałby dla Francji jedynie alians z Anglią lub jeszcze co gorszego. Budujemy wiele na przymierze z Anglią, lecz chcemy aby to przymierze nie było wynikiem przymusu lecz wolnej woli naszej. Tuszmy, że prasa nasza będzie na przyszłość z większą przezornością szafować swymi sympatjami, i nie zechce poświęcać widoków Francji dla obcych, którzy armię naszą uważają jako nieprzyjacielską, jeżeli staje im na przeszkodzie w wykonaniu ich zamiarów.

Belgia.

(Obrady w izbach.)

Bruxela, 17. kwietnia. Po upływie świąt wielkanocnych od 9. b. m. zajmowała się izba wyłącznie obradą nad kredytem 15½ milionów franków na przekształcenie artylerii belgijskiej według zaprowadzonego w Pruszech Wahrendorfskiego systemu. Dyskusja była mianowicie z tego powodu w niektórych dniach bardzo żywa, gdyż minister wojny na zasadzie międzynarodowego zamileczenia zmuszony był ukryć przed izbą pewne przez zagranicę udzielone szczegóły względem istotnej właściwości i zastosowania tego systemu. Izba pojęła też, jak okazuje dzisiejsza jej decyzja, całe znaczenie tego milczenia, potwierdziwszy pierwszy artykuł ustawy co do sprawienia dział (14 mil. na cały kredyt) 63 głosami przeciw 32, a w końcu cały wniosek 60 głosami przeciw 30.

Włochy.

(Rozprawy w izbach turyńskich. — Stronictwa. — Ruchy reakcyjne.)

Sardynia. Na posiedzeniu drugiej izby w Turynie dn. 19. b. m. występowali przeciw hr. Cavourowi a za Garibaldeggo wnioskiem porządku dziennego w sprawie jego oficerów, głównie Caserata, Liborio Romano i Nino Bixio. Pierwszy nazwał dyktaturę Garibaldeggo rządem prawnym, który należało szanować i wspierać. Ochotnicy są właściwą regularną armią neapolitańską. Liczba oficerów nie jest zbyt wielka, ani szybkość awansów tak bajecznie niesłychana jak rząd głosi, iż oficerowie ci byli w więcej bitwach niż którykolwiek z oficerów armii regularnej. Wszak sam Hoche i wielu innych również w przeciągu lat niewiele z najniższych do najwyższych wzniesli się stopni.

Liborio Romano czynił rządowi wyrzuty, że obszedł się bez względu z żołnierzami, którzy dochowali do ostatka wierność Królowi Franciszkowi, a zapoznał prawo tych, którzy przeszli w szeregi Garibaldeggo.

Bixio przytaczał na przykład generałów pierwszej rewolucji francuskiej, stawał w obronie wojennych dzieł sycylijskich picciotów, dodał, że ani jedna z gazet nie podała prawdziwego obrazu zdarzeń sycylijskich, że w armii ochotniczej nie było zbyt wielkiej liczby oficerów, że nigdy niewdzięczność nie przyniosła nikomu dobrych skutków, i niepozostała nieukaraną, i że generałowie armii południowej musieli wziąć dymisyę po mowie ministra wojny Fantego, przyjętej tak przychylnie w parlamencie. Na wszelki sposób potrzeba się uzbrajać. Trzy kroć sto tysięcy ludu musi stanąć pod bronią. Zgubą byłoby spuścić się jedynie na pomoc sprzymierzeńców.

Na posiedzeniu dn. 20. b. m. na oświadczenie Bixia, że wyżsi oficerowie Garibaldeggo powzięli zamiar podać się do dymisyi, odpowiedział hr. Cavour, że generał Fantini nie miał nigdy myśli wyrzec coś ubliżającego tym generałom, że przeciwnie tak gabinet jak cały kraj największą im winien wdzięczność i szacunek. Następnie naczelnik ministerstwa wykazywał szkodliwe następstwa, jakiego ten krok generałów pociągnął dla sprawy powszechnej.

Po kilku jeszcze objaśnieniach wzajemnych ze strony generałów Bixio i Fantego generałowie odwołali swe podanie o dymisyę.

Następnie Garibaldi interpelował jeszcze Cavoura względem środków obrony narodowej, na co hr. Cavour odpowiedział, że w środkowych Włoszech dokonano dwa pobory do wojska, a w neapolitańskim właśnie teraz pobór rozpisany. Pobór w Sycylii także wkrótce nastąpi. Między innymi zawiadomił, że armia posiada sto baterii dział. Dzięki jednemu z mocarstw sprzymierzonych sprowadzono wielką ilość broni. Co do ochotników, ministerstwo zachowa kadry, i uzupełni je w swoim czasie. Gdyby przyszło do wojny korpus ochotników będzie zorganizowany, i wówczas rząd zaprosi Garibaldeggo, aby przyjął nad nim dowództwo. Garibaldi odrzekł, że oświadczenia te nie są jeszcze dostateczne. Ze wszelch stron całego kraju dochodzą wieści niepokojące. Obsta je za reorganizacją armii południowej. Izba przyjęła umotywowany wniosek Ricasolego większością 171 głosów przeciw 77.

— Do opisu posiedzenia izby piemonckiej, na którym Garibaldi głos zabierał, dodają jako godną uwagi okoliczność, że jego zapalczywe wybuchy przeciw Cavourowi i rządowi francuskiemu nie były wcale improwizowane. Garibaldi zaimprovizował tylko wstęp i wcale w sposób parlamentarny. Dopiero gdy czytał rękopism,

który wziął do ręki, dały się słyszeć napaści, a to uważają powszechnie za dowód, że wyrażenia nie byłyby tak rażące, gdyby ich Garibaldi nie dobierał pierwiej ze swymi przyjaciółmi. Podobnie, gdy się wszczęło zaburzenie, a przyjaciele zoczyli, że takim postępowaniem względem ministerium, nie uzyskać nie podobna, podsunęli Garibaldiemu inną mowę z największym pospiechem, a której zamiarem było osłabić pierwszą. Tę drugą Garibaldi odczytał także.

— Przesyłki wojska do Neapolu i Sycylii nie ustają. W mieście Neapolu stać będą garnizonem brygada Bononia i Ravenna, w Palermo brygada Forli.

— Głębka otchłani dzielącej przywódców rozmaitych stronictw w Piemoncie, znacznie powiększona niedawnymi debatami drugiej izby, daje się ocenić, pisze *Gaz. wied.*, głosami dzienników, które o niej orzekają. *Unita italiana* w następujący sposób wyrokuję o wypadku nadmienionych dyskusji: Zgoda jak ją Cavour pojmuje, stała się tryumfem. Zgoda, o której Garibaldi napomknął, została prostem życzeniem.

Minister wojny generał Fantini, odniósł zwycięstwo nad śmiałym awanturnikiem pod Catolica w Neapolu i w izbie, a to, ponieważ nigdy nie zrobił koncesyi,

Kto robi koncesye, ten odstępuje od swoich zasad, i jest zwyciężonym; każdy dobry oficer wie o tem.

Diritto nie bez ironii wspomina, że pomimo wszelkiego poprzysięgania zgody, przecie izba odrzuciła porządek dzienny, który Garibaldi proponował. *Corriere mercantile* robi uwagę, że debaty względem wojska południowo-włoskiego dowiodły, że pomiędzy stronictwami istnieje przepaść, którą jak najspieszniej wyrównać należy.

Neapol. Ministerjalna turyńska *Opinione* z 18. kwietnia donosi, że gwardye narodowe zupełnie przytłumiły reakcyę w prowincjach neapolitańskich. — Według wiadomości z Neapolu z 18. kwietnia jednak, które nadeszły dnia 19go do Paryża, wybuchły w Kalabrii ruchy reakcyjne i wyprawiono tam wojska. W górskim wąwozie w pobliżu Aquili w Abruzzach, zdruzgotali włościanie skalistemi bryłami, które stoczyli z gór, około 800 Piemontanów.

Według wiadomości turyńskich z 16. kwietnia przyaresztowano w Neapolu w ogóle 666 osób, między temi 466 oficerów i szeregowców dawnej armii; drugich 200 są księża i osoby należące do stanu cywilnego. Książę Cajaniello siedzi jeszcze ciągle w więzieniu. Iz przy arestacji jego nie znaleziono nie podejrzanego, więc wypierał się wszelkiego spółdziałania, aż mu pokazano kopię listu, który do niego przesała pewna znakomita osoba z Rzymu, poczem oświadczył, że nie nie zezna. W składzie towarów pewnego szwajcarskiego kupca, pana B. znaleziono według doniesienia dziennika *Popolo d'Italia* przeszło 1000 karabinów, 300 sztyletów, 7 rewolwerów i 150 uniformów gwardyi narodowej. Arestacja jego, iż mieszka w jednej z najludniejszych dzielnic miasta, wzniesiła wielką wrzawę. Tylko z trudnością udało się zbrojnej sile ochronić go od zapalczywości ludu. Szwajcarski kupiec B. wypiera się stanowczo, że wiedział o spisku i utrzymuje, że ta broń pochodzi jeszcze z czasu Garibaldeggo, i że ją trzymał w składzie na sprzedaż ochotnikom. Pewna zdaje się być jednak, że niejaka część jej sprzedał niedawno podejrzanym osobom. Ze straży więzień przyaresztowano 40 ludzi. Byli oni już pozyskani i porobili już wszelkie przygotowania, ażeby arestantów wypuścić. Dnia 6. b. m. wieczorem przyaresztowano 15 a dnia 7. 45 bourbońskich szeregowców na tutejszym dworcu kolei żelaznej. Przybycie ich z zagranicy zostaje bez wątplenia w związku ze spiskiem. Niektórzy z nich mieli przy sobie broń ukrytą. W przeciągu wszystkich tych dni był Neapol spokojny, tylko tu i ówdzie sprawiała arestacye zbiegowiska.

Kiemce.

(Rozprawy w izbach pruskich.)

W pruskiej izbie deputowanych dn. 22. b. m. zdanie komisji, aby od wniosku Niegolewskiego przejść do prostego porządku dziennego, wywołało żywe rozprawy, przy których byli obecni wszyscy ministrowie. Przeciw przejściu do porządku dziennego mówił sam wnioskodawca Niegolewski, za przejściem deputowany Viuke. Minister spraw wewnętrznych zabrał głos w następujące słowa:

Mniemałem, że w tej chwili, gdzie idzie tylko o przejście do porządku dziennego a to iż wniosek sprzeciwia się konstytucji rząd nie będzie potrzebował zabierać głosu, i tylko jeden mowca przemówi za wnioskiem a drugi przeciw. Gdy jednak p. prezes dozwolił pierwszemu mowcy, mianowicie temu, który mówił przeciw wnioskowi komisji, wejść w samą istotę rzeczy, dozwolił mu rozwieść się nad wypadkami w sąsiedniej prowincyi warszawskiej, i krytycznie rozbiierać wyrażenia moje na jednym z dawniejszych posiedzeń, dozwolił mu nawet nazwać to hańbą w obec historii, że rząd rosyjski, mając wszelkie ku temu prawo, przywrócił porządek w zrewoltowanym mieście. Nie mam zamiaru czynić z tego względu zarzutu p. prezesowi, lecz z drugiej strony imieniem rządu mam sobie za obowiązek zabrać głos na mocy art. 60 konstytucyi zaprotestować stanowczo przeciw temu, co poprzedzający mowca wyraził. Dyskusya nie toczyła się o samą przedmiot wniosku, zatem i rząd nie może się nad nim rozwodzić. Tyle tylko mogę powiedzieć, aby wyświecić stanowisko rządu, że nie o to chodzi co wyrzekł lord Castelreagh, nie o to co zawierają traktaty, lecz przede wszystkim pamiętać należy, że Król pruski zajął prowincyę poznańską z prawem zupełnego zwierzchnictwa, że prawo to sprzeciwia się raz na

zawsze zjednoczeniu dawnych prowincji polskich, i nie dozwala myśleć, by jedna prowincja odłączała się z całości państwa pruskiego. Prawo to nie dozwala, ażeby jedna prowincja była rządzona innym prawem jak tylko prawem pruskim. — Prawo pruskie jest tam i będzie na zawsze utrzymane. Powtarzam to zaręczenie. Rząd będzie umiał z całą surowością wszelkie przeciw temu prawu przekroczenie dokonane bądź słowem bądź czynem w każdym czasie ukarać.

Izba uchwaliła przejść do porządku dziennego.

Dania.

(Wiadomości bieżące.)

Co raz widoczniejsza, że Dania w razie wojny (a może nawet w razie ekzekucji) zupełnie opuści Rendsburg. Jak słyhać, otrzymała tamtejsza artylerja (2. pułk) rozkaz być w pogotowiu do wymarszu. Także rodziny oficerów opuszczają miasto. Zwołano holenderskich artylerzystów.

Rosja i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Polski i Rosji. — Podróż Cesarza zapowiedziana.)

W Rosji panuje przekonanie, pisze *Gaz. wied.*, że jeżeli w Królestwie Polskiem agitacja uspokoi się cokolwiek, tedy przyrzeczone koncesje bynajmniej zmniejszone nie będą, zwłaszcza, że zmiana osób na wyższych stanowiskach, każe się tego spodziewać, że droga reform nie będzie już zaniedbana.

Aby zapobiedz nowym zaburzeniom, rząd bierze się do walnych środków. — Obecnie znajduje się w Polsce cały drugi korpus armii postawiony na stopie wojennej, jakoteż część trzeciego korpusu, również na stopie wojennej postawiona; reszta trzeciego korpusu stoi na Wołyniu. Piąty korpus, także na stopie wojennej, stoi na Podolu i Ukrainie. Pierwszy korpus rozłożony w Kurlandji i na Litwie, posunął się niedawno ku królestwu, ale teraz zatrzymał się w Litwie. Każdy z tych czterech korpusów chociaż na stopie wojenną postawiony, nie liczy więcej jak 30 do 40 000 ludzi. Na lewym brzegu Wisły, w okolicy Krakowa, Sandomirza i Kalisza, nie było do 8. b. m. prawie żadnego wojska regularnego. Obecnie posunęły się znaczne oddziały ku Piotrkowu, Kaliszowi, Radomiu i Kielcom. — Sam Piotrków liczy teraz oddział 4000 ludzi.

Br. Ztg. przytacza nie potwierdzającą się dotąd wiadomość, że w gubernii Witebskiej, (górną Dźwiną), Tambowskiej (okolice Bonu) i Wiborgskiej (Finlandya połud.-wschodnia) powstały zaburzenia z powodu sprawy włościańskiej, w które wdąć się musiała siła zbrojna. Przyczyną tych wypadków miało być nieporozumienie ze strony włościan.

Petersburg, 18. kwietnia. *H. B. H.* potwierdza wiadomość o podróży Cesarza do Moskwy i Krymu. *Nord* donosi, że Cesarz przedsięwzięnie tę podróż z początkiem maja, w towarzystwie Cesarzowej, i W. księcia następcy tronu.

Turecja.

(Wiadomości bieżące. — Zamieszki w Bosnii. — Doniesienia od granic Montenegro.)

Konstantynopol. Do *Hamb. Nachr.* telegrafują z Paryża pod dniem 19. kwietnia. Gdy Porta przyzwoliła na unię księstw Naddunajskich pod jednym księciem, zgodziła się na to Austria. Turcy odnieśli zwycięstwo nad rokoszami w Montenegro i Hercegowinie. Eskadra turecka przytrzymała płynący pod włoskim pawilonem bryg, który wiozł broń do Konstantynopola. Bułgarscy żołdaci w Besarabii żądają wezwania do Rosji.

Do *Donau Ztg.* nadeszły po części droga telegraficzna następujące wiadomości o zamieszkach w Bosnii i Hercegowinie:

Korweta turecka „Sinope“ miała przybyć do Klecka, aby złuzować „Edirne“, która prawdopodobnie odwiezie wkrótce do Konstantynopola chorego muschira Ismaila Baszę. Na miejsce Ismaila mianowano prowizorycznie Derwischa Baszę; ale jest nadzieja, że Serdar Ekrem Omer Basza, dowódca Rumelii, obejmie dowództwo nad wszystkimi wojskami w Bosnii i Hercegowinie, na obronę wszystkich uciśnionych.

Do *Monitora* donoszą z Skutari pod d. 18. kwietnia, że poprzedzającego wieczora powstała walka w okolicy Jableaku pomiędzy Turkami a Montenegrynami o sporny kawałek ziemi; obie strony miały poległych i rannych.

— Dzienniki tryestyńskie donoszą, że według wiadomości z Zary, zawarte zostało zawieszenie broni pomiędzy powstańcami z Hercegowiny, a wojskiem tureckim; mówiono, że miało trwać do 5. maja d. s. Wiadomości tej zaprzeczono telegraficznie, a *Jour. de Const.* podaje ją jako całkiem bezzasadną.

Do *Donau Ztg.* nadszedł z Raguzy telegram datowany 25. b. m., że mocny oddział powstańców napadł Fiubo oddalone tylko na 2 1/2 mili; słyszano strzały karabinowe, a nawet armatnie. — O Niksich nie wiadomo nic pewnego; a ponieważ powstańcy przerywali wszelką komunikację, nie można nawet wiedzieć, czy jest jeszcze obleżone.

Do Bosnii i Hercegowiny, idzie z Omerem Baszą także generał Iskender Basza.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 27. kwietnia. Podług wiadomości z Genuy z 24. b. m. wypłynął ztamtąd przed trzema dniami okręt z pawilonem

angielskim, własność tamtejszego towarzystwa żeglugi parowej, który ma przewieźć broń i amunicję do sławiańskich prowincji Turcji. Okrętem „Firenze“ odplynęło za tym transportem 600 ochotników. W dniach 10., 11. i 12. odeszły trzy okręta z działami w tym samym kierunku. Przyjacieli Garibaldeggo de Boni pojechał do Anglii zakupić karabiny i zawrzeć pożyczkę.

Zagrabie, 27. kwietnia. Na dzisiejszym posiedzeniu sejmku odjęto tabuli banalnej na wniosek komisji weryfikacyjnej prawo głosowania, gdyż to się sprzeciwia ustawie reprezentacyjnej sejmku. — Fiuma i wszystkie nieobecne tu municypalności mają być jeszcze raz wezwane, ażeby do pewnego czasu przysłały deputowanych na sejm.

Frankfurt, 27go kwietnia. Na dzisiejszym posiedzeniu sejmku związkowego oświadczyła Dania: Patent z roku 1859 przedłożony został stanom do przyjęcia. Wątpliwości stanów co do przekroczenia kompetencji zostały odparte. — Uchwała względem ustawy wojennej brzmi: Dywizja rezerwy ma być zatrzymana a wojska zastępcze będą pomnożone na 43 procentu.

Medyolan, 27. kwietnia. Uwięziono wielu emigrantów weneckich, którzy 23go mieli udział w tutejszych demonstracjach.

Przegląd

spozrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu marcu 1861.

Średni stan barometru był 324^{''}490 paryskiej miary przy temperaturze 0.

Najwyższy 329^{''}30 dnia 25. zrana.

Najniższy 315^{''}84 dnia 12. w południe.

Średnia temperatura powietrza była + 2.^o93 R.

Najwyższa + 14.º dnia 31. w południe.

Najniższa — 4.^o3 dnia 15. zrana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 80.19 pr. C.

Największa 100.0 dnia 10. wieczorem.

Najmniejsza 41.8 dnia 31. w południe.

Całkiem pogodnych dni było 2 mało pochmurnych 4, mocno pochmurnych 17, całkiem posepnych 8, mgła była w 3 dniach. Dni mroźnych było 13, z tych 1 tylko bez odwilży.

Deszcz i śnieg padał w 13 dniach, z tych śnieg w 9. Wysokość całego niestopionego śniegu wynosiła 65^{''}. Wysokość całego atmosferycznego osadu 28^{''}28.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: półn. 13, półn.-zach. 4, zach. 17, połudn.-zach. 13, połudn. 36, połudn.-wsch. 7, wsch. 2, półn.-wsch. 1. Siła jego w ogóle była mała, tylko 4. zrana z zachodu burza.

Przegląd ruchu w codziennem przecięciu według różnych instrumentów przedstawia się w następujący sposób: Codzienny średni stan barometru spadł z 326^{''}410 dnia 2. na 322^{''}770 dnia 4. osiągnął dnia 6. 327^{''}930, spadł do 12. na 316^{''}197, i podniósł się do 16. na 327^{''}453, spadł nagle do 19. na 320^{''}893, wzrósł do 25. na 328^{''}837, i niespadł już niżej 325^{''}530 dnia 28. Codzienna średnia temperatura powietrza spadła z + 4.^o20 dnia 2. na — 1^o63 d. 14. podniosła się już dnia 16. nad 0., a do 31. wzmogła się z małemi zmianami na + 8.^o67. Codzienny średni nacisk pary chwiał się między 2^{''}49 dnia 2. a 1^{''}36 dnia 14. podniósł się dnia 22. na 2^{''}72 i spadł tylko do 2^{''}29 dnia 31. Średnia wilgoć powietrza pozostawała między 79^{''}00 pr. C. dnia 4. a 90.50 dnia 12. także przez resztę miesiąca, zmniejszyła się jednak w ostatnich 6 dniach tak, że 31. wynosiła tylko 54.70. Wiatr wiał w pierwszych 14 dniach z zachodu i północy, a później przeważnie z południa. Największa wysokość śniegu spadłego w 24 godzinach wynosiła od 23^{''} dnia 10. a największa ilość wody z śniegu i deszczu dnia 23. 6^{''}53. Średni stan Ozonometru podniósł się z 6.00 dnia 2. na 100.0 dnia 4. i chwiał się potem między 7.40 dnia 5. a 9.33 dnia 26. Średnia elektryczność powietrza chwiała się przez cały miesiąc pomiędzy 3.0 dnia 2. i 0.5 dnia 18. podniosła się do dnia 22. na 5.8, zaś średnia elektryczność ziemi okazywała zawsze jeszcze tylko małe ślady, a wegetacja stała się widoczną dopiero w ostatnich dniach miesiąca. D. R.

Spozrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 27. i 28. kwietnia 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0 ^o Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	323.30	+ 2.6	68.8	zachodni mi	pochmurno
2. god. po poł.	324.16	+ 4.7	48.0	półn.-zach. sil.	„
10. god. wiecz.	324.85	+ 1.3	77.3	zachodni sl.	pogoda

W kilku dniach były zamieci śnieżne; ilość wody wynosiła 0^{''}58.

7. god. zrana	324.88	+ 2.7	67.0	półn.-zach. sl.	pochmurno
2. god. po poł.	324.51	+ 7.0	47.8	„ „	„
10. god. wiecz.	323.80	+ 3.9	82.3	„ „	„

T E A T R.

Dziś opera niemieck: „Lucya Lammermooru.“
Jutro na scenie polskiej: „Szklanka wody,“ komedia w 5 aktach z francuskiego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. kwietnia.

Hotel rosyjski: PP. Münter Herman, z Waniowa. — Urbański Rudolf, z Dobrosina.

Hotel europejski: Żurkowski Aug., z Horbacza. — Tyszaraki Feliks, z Martynowa. — Soholewski Stan., z Draganówki. — Bocheński Józef, z Głębocka. — Skrzyszewski Michał, z Belca.

Hotel Kuhna: Tergonde Romuald, z Ulucza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. kwietnia.

PP. Kieszkowski Józef, do Szandrowiec. — Szczepański Franc., do Dubka. — Helzel-Sternstein Zyg., dr. praw, hr. Potocki Adam, i Orłowski Krz., do Krakowa. — Smarzewscy Alex. i Franc., i Kepliez Marcel, do Artasowa. — Wybranowski Leon, do Drohiczkówki. — Ośmiałowski Szymon, do Janczyna. — Zachariasiewicz Mar., do Antonowa. — Górski Marcin, do Skujczy. — Hr. Stadniak Jan, do Boratyna. — Horodyński Tom., do Krogulca. — Kaczkowski Michał, c. k. radca sądu kraj., do Sambora. — Zelechowski Kaz., do Krakowa. — Br. Brückmann, do Manasterzysk. — Kosowski Sew., do Chodkowska. — Smoliński Kornel, do Korezenki. — Grocholski Kaz., do Rożynki. — Henig Willh., c. k. porucznik, do Stryja. — Reyer Alfred, c. k. kapitan, do Tryestu. — Czarnecki Jan, c. k. podpor., do Krakowa. — Fedorowicz, c. k. podpułk., do Czernowiec. — Rogawski Karol, do Olpina. — Zatorski Max., do Zaluca. — Tretter Hil., do Lonia. — Mikołajewicz Kas., do Filipkowiec. — Puchalski Michał, do Dworca. — Abancourt Ks., do Ławczy. — Hr. Jabłonowski Lud., do Nastasowa. — Hr. Golejowski Adam, do Hryniowiec. — Urbański Wład., do Sanoka. — Hr. Dzerżik, do Relecy. — Hohendorf Kal., do Sztrominiec. — Hr. Dzieduszycki Alex., do Izydorówki. — Rabezyński Alf., do Stanina. — Wybranowski Leon, do Drohiczkówki. — Horodyski Tom., do Krogulca. — Hr. Wodziecki Hen., do Krakowa. — Cielecki Włodz., do Byczkowiec. — Oczesalski Szcz., do Hrusiatycz. — Morawski Kon., do Podhorzec. — Szymanowski Franc., do Bobiatyna. — Hr. Wodziecki Kaz., do Olejowa.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 29. kwietnia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 76. — Metaliki po 5% za 100 zł. 64.50; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje in-

demnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 721. —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 164.30; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instytut. kred. po 4% za 1.0 zł. —.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 145.25. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 146. — Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.91, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —. Srebro —.

Kurs lwowski.

Dnia 29. kwietnia

Table with columns for 'gotówka' (cash) and 'towarem' (goods), subdivided into 'zł.' and 'c.' for both. Lists various currencies and goods like 'Dukat holenderski', 'Dukat cesarski', etc.

Kurs listów zastawnych w gal. stan Instytucie kredytowym.

Dnia 29 kwietnia

Table showing 'Instytut' (Institute) with columns for 'kupuje' (buys) and 'sprzedaje' (sells), and 'Za kupon wypada' (coupon redemption). Lists 'Dawne prócz kuponów' and 'Nowe'.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 26. kwietnia.

Large table with multiple columns for various financial instruments: '1. Dług publiczny' (Public Debt), '2. Stan oblig. domestykaln.' (Domestic Bonds), '3. Akcyje' (Shares), and 'Obligacje indenn.' (Indemnity Bonds).

Large table with multiple columns for various financial instruments: 'Kolej Aussig.-Ciepl.' (Railways), '4. Listy zastawne' (Mortgages), '5. Obligacje z prawem pierwszeństwa' (Preferred Bonds), and '6. Losy' (Lottery).

KOMUNIKACJA.

(Ogłoszenie względem wystawy londyńskiej.) „Times“ pisze: „Jesteśmy proszeni oznajmić wszystkim, którzy chcą brać udział w wystawie przemysłowej w roku 1862, że komisarze Jej król. Mości naznaczyli dzień 1. maja r. b., do którego najdalej muszą być nadesłane wszystkie zapytania o miejsce. Na większą nierównie część lokalu, przeznaczanego dla uczestników angielskich, nadeszły już zamówienia.“

(Konfiskata prochu.) Przedmieście Schweidnitz miasta Wrocławia w pobliżu dworca kolei żelaznej, było przed kilkoma dniami w wielkim niebezpieczeństwie. Wieczorem nadeszło do Wrocławia koleją żelazną na Góritz z Saxonii 80 cetnarów kalofonii, które zostawiono przez noc w tamtejszej szopie urzędu celnego, gdyż dopiero nazajutrz miały odejść na miejsce swego przeznaczenia do pewnego miasta na Wołoszczyźnie. Teraz dopiero pokazało się, że ta domniemana kalofonia była proch, bo na granicy wołoskiej kazał rząd celny odważyć beczki, i okazał się brak wagi, co przyniosło do odkrycia niebezpiecznego ładunku. Naturalna, że ładunek skonfiskowano, i wytoczono inkwizycję, ażeby odkryć, kto ten proch przesał. W obec środków ostrożności przy takich posyłkach można uważać za prawdziwy cud, że posyłka ta przy ponawianych przeładowaniach, a zwłaszcza w Wrocławiu, gdzie dłużej czas została i gdzie postępowało z nią bez wszelkiej przeczności jako z Kalofonium, nie wyleciała w powietrze.

W y k a z

dochodów na c. k. uprzyw. galicyjskiej żelaznej kolei „Karola Ludwika.“ Przestrzeń obrotu 34 1/2 mil.

Table with columns for 'Miesiąc' (Month), 'Komunikacja osób' (Passenger traffic), 'Transport towarów' (Goods transport), and 'Razem' (Total). Rows for 'Marzec 1861' and 'Do tego od 1 stycznia do 28. lutego 1861'.

Razem . . [70.639 | 124.154 | 80 | 985.376 | 366.809 | 7 | 490.963 | 87 Przychód brutto w lutym 1860 (z przestrzeni 28 mil) wynosił | 190.289 | 53 * Oprócz tego przewieziono 40.043 cetnarów wagi celnej rozmaitych przesyłek zarządowych, bez obliczenia należności transportowej.

Wiedeń, 1. kwietnia 1861.

C. k. uprzyw. galic. kolej żelazna „Karola Ludwika.“